

Atlanti 24(2014)

Međunarodni institut arhivskih znanosti Trst / Maribor (MIAZ) održao je svoj tradicionalni 24. međunarodni arhivski dan 20. i 21. listopada 2014. u Trstu (Italija). Oko 100 sudionika u dva je dana imalo priliku čuti sažetke izlaganja predavača iz Australije, Austrije, Bangladeša, Bjelorusije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Češke, Estonije, Grčke, Hrvatske, Italije, *Južnoafričke Republike*, Mađarske, Makedonije, Njemačke, Poljske, Rumunjske, Rusije, Slovačke, Slovenije, Srbije, Španjolske, Švicarske, Ukrajine, Velike Britanije i Vijetnama. Cjelovita izlaganja objavljena su u reviji za modernu arhivsku teoriju i prasku, *Atlanti*, 24(2014), vol 1 (253 str.) i vol. 2 (253 str.), ISSN 1318-0134.

Skup su pozdravili Mauro Tosti Croce, predsjednik Skupštine MIAZ-a, Franci Demšar, direktor Javne agencije za istraživačke poslove Republike Slovenije, te Ludvik Toplak, predsjednik Alma Mater Europea. Godišnje izvješće o radu MIAZ-a iznio je Peter Pavel Klasinc, direktor Instituta. Sažetak radova objavljenih u *Atlantima* 2013. predstavio je Charles Kecskemeti, nekadašnji glavni tajnik Međunarodnog arhivskog vijeća.

Uvod u konferenciju dao je P. P. Klasinc govorom o odnosu struke i politike, zaštiti ljudskih prava i osobnih podataka, Etičkom kodeksu Međunarodnog arhivskog vijeća i njegovom Općom deklaracijom o arhivima. Naglasio je kako se arhivi moraju osloboditi prevelikog utjecaja politike i više se povezati s civilnim društvom, detaljnije definirati zaštitu ljudskih prava i osobnih podataka te riješiti pitanja dostupnosti, zaštite i pohrane podataka u arhivskom gradivu kao i pitanja autorskih prava. Važno je da u arhivima rade visokoobrazovani arhivisti koji će razviti struku kako bi ona zadobila mjesto koje joj pripada.

Prva tema konferencije bila je *Arhivi i ljudska prava*. Michael Cook u svom radu prezentirao je najznačajnije dokumente koji se na međunarodnoj razini bave ljudskim pravima i koji arhivistima pomažu u usklađivanju njihova rada s načelima zaštite ljudskih prava. Snežana Pejović pisala je o *interesu političnih elita u tranzicijskom društvu za povijesne arhive: iskustva Crne Gore, kao i utjecaju probuđenog nacionalizma na selektivni odnos prema povijesti*. Anne J. Gilliland

bavi se ulogom participirajućih arhiva u zaštiti ljudskih prava, odnosno prestrukturiranjem postojećih arhiva. Živana Hedbeli elaborirala je o arhivima i ljudskim pravima u Hrvatskoj te je izložila podatke o najznačajnijim nevladinim organizacijama u Hrvatskoj aktivnim tijekom 1990-ih. Aida Škoro Babić pisala je o pravima koja štite tjelesni i mentalni integritet osobe i arhivskom gradivu te o ključnim momentima kršenja prava osoba. Cristina Bianchi govori o značaju arhiva za ljudska prava: objavljivanju *HRWG Newsletter-a*. Matthias Buchholz prezentirao je potvoru njemačke savezne vlade *Neovisnom arhivu pokreta za ljudska prava u nekadašnjem GDR-u*. Izet Šabotić iznio je iskustva Arhiva Tuzlanskog kantona vezano uz arhivsko gradivo u funkciji ostvarivanja ljudskih i građanskih prava.

Druga je tema *Dostupnost i pravni propisi* (zaštita osobnih podataka, autorska prava). Elisabeth Schöggel-Ernst iznijela je učinke politike dostupnih informacija u odnosu na dostupnost arhivskog gradiva u Austriji i EU direktivu o ponovnoj uporabi informacija javnoga sektora, koja uključuje kulturne ustanove kakve su arhivi, knjižnice i muzeji. Yolanda Cagigas Ocejo prezentirala je osobne fondove predsjednika i ministara iz razdoblja španjolske demokratske tranzicije (studeni 1975. – listopad 1982.). Svetlana Usprcova pisala je o dostupnosti arhivskog gradiva i njegovoj zaštiti u *Državnom arhivu Republike Makedonije i relevantnim propisima*; James Lowry i Elizabeth Shepherd pisali su o posljedicama partnerstva otvorene vlade za nacionalne arhive: godine 2011. utemeljeno je partnerstvo vlade i civilnog društva s ciljem transparentijeg upravljanja. Francisco Javier Aguado González i Inés Irurita Hernández bavili su se političkom tranzicijom ka demokraciji u Španjolskoj i važnosti osobnih arhiva kao izvora za recentnu političku povijest. Kaia Ivask obrazlagala je javni i ograničeni pristup arhivskim dokumentima u Nacionalnom arhivu Estonije. Tibor Csaba Reisz pisao je o slobodi istraživanja i ograničenju istoga u mađarskim arhivima od 1945. godine: ograničenja postoje kako zbog zaštite osobnih podataka tako zbog fizičke zaštite samog gradiva. Bogdan Florin Popovici pisao je o privatnim povijesnim arhivima: između javnog interesa i privatnog vlasništva u komunističkoj Rumunjskoj. Zdenka Semlič Rajh raspravljala je o autorskim pravima u arhivima kao oruđu za zaštitu kulturne baštine.

Treća je tema *Zagovaranje i osvješćivanje javnosti*. Iva Gobić Vitolović pisala je o strategiji fizičke zaštite arhivskih knjiga. Jedert Vodopivec Tomažič i Jana Ludvik govore o popisu fizičkog stanja arhivskog gradiva u obliku knjige. Melania Zanetti, Alessandro Giacomello, Ketti Angeli i Alessandro Pesaro prezentirali su proučavanje, pregled i konzervaciju nacrtu *Zemljišno-knjižnog ureda u Trstu*. Jelka Melik i Mateja Jeraj raspravljale su o arhivima kao zatočenicima uprave. Triantafillia Kourtoumi usredotočila se na dokaze a ne informacije: veliko zbližavanje arhiva i politike u društvu znanja. Elena Alekseeva bavila se pravnim okvirom arhivskih aktivnosti u Ruskoj Federaciji. Jovan P. Popović dao je definiciju, značaj, razvoj, mjesto i ulogu advokature u društvu i državi, posebno u kulturi odnosno arhivskoj djelatnosti. Anna Kosova predstavila je arhive Krima 2014. - zaštita, pohrana i potpora.

Prvo izlaganje četvrte teme *Obrazovanje* je izlaganje Graziae Tatò o osposobljavanju na području arhivistike: izobrazba puna prepreka. Andrei Rybakou pisao je o osposobljavanju i izobrazbi arhivista i djelatnika s dokumentarnim gradivom u Bjelorusiji. Muhammad Mezbah-ul-Islam, Bilkis Begum i Mamun Mostofa obradili su razvoj nove akademske discipline o arhivima i uredskom poslovanju u Bangladešu; Christian Kruse pisao je o izobrazbi na području arhivistike u Njemačkoj u 2014. godini. Magdalena Marosz također se bavi arhivskom izobrazbom. Marie Ryantová i Michal Wanner pisali su o odnosu između tradicije i inovacije: stanju, problemima i perspektivama arhivskog obrazovanja u Češkoj; Michail Larin dao je suvremene trendove u obrazovanju s područja arhivistike u Rusiji; Josef Hanus, Katarína Vizárová, Milena Reháková i Emília Hanusová pisale su o ključnoj izobrazbi i edukaciji: ključnoj ulozi u očuvanju baštine u arhivima, knjižnicama i drugim institucijama kulture. Azem Kožar elaborirao je o doprinosu časopisa *Arhivska praksa* izobrazbi arhivista Bosne i Hercegovine; Francis Garaba pisao je o transformaciji arhiva i arhivske profesije u *Južnoafričkoj Republici*; Iulia Chesca dala je sadašnje stanje i razdvojene perspektive stručnog osposobljavanja na području arhivistike u Rumunjskoj. Miroslav Novak iznio je iskustva sa studijem na daljinu i na klasičan način arhivistike i dokumentologije. Doan Thi Hoa dao je sadašnju situaciju na području arhivskog obrazovanja u Vijetnamu.

Peta, kratka tema, donosi rad Ludvika Toplaka, P. P. Klasinca i Zdenke Semlič Rajh o arhivskom obrazovanju u Sloveniji. Publikaciju nadopunjuju fotografije i kraće biografije predavača, klasifikacija MIAZ-a te upute autorima

Živana Hedžbeli